

Töövõtulepingu PR-6-2.1-7 aruanne

Töö täitja: Maire Valtin

**2010-NDA AASTA KEVADEL JA SUVEL VÄLITÖÖD JA
VAATLUSED VARROATOOSI JA SELLEGA KAASNEVATE
TAUDIDE UURIMISEL JA LOODUSLÄHEDASE
RAVIMEETODI , OBLIKHAPPE BAASIL ERINEVATE
RAVISKEEMIDE RAKENDAMISEL, KASUTADES
MESILASPEREDE VARROANAKKUSE TASEME
DIAGNOSTILISEKS JA RAVIVÕTETE EFEKTIIVSUSE
HINDAMISEKS TARUDE VÕRKPÕHJADE MEETODIT,
SAMUTI LESEHAUDME JÄLGIMIST.**

SISSEJUHATUS

Uurimus hõlmab varroatoosialaste välitööde osas ajavahemikku 01.05.2010 - 10.08.2010 aastat, millele järgneb uurimustulemuste analüüs ja järelduste tegemine. Uurimus on läbi viidud Inju külas, Lääne-Virumaal Valtinite mesilasperede grupis, kuhu on koondatud uurimuse alla võetud mesilaspered. Samad pered on olnud uuringute läbiviimiseks alates 2007-ndast aastast. Nimetatud peredes on kasutatud looduslähedast varroalesta ravimeetodit, sügisel 0,3- protsendilist oblikhappe lahuse tilgutamist kärjetänavatesse ning osades kontrollperedes kogu suve jooksul ka lesehaudme väljalõikamist. Võrdluseks on toodud andmed kontrollperest, kus on kasutatud Venemaal toodetud fumisaani ning euroopas toodetud Beevital Hivecleani.

UURIMUSE METOODIKA JA TEHNOLOOGIA

Esimesse gruppi kuulus kaks mesilasperet. Olen eelnevalt kolmel aastal kasutanud nendes peredes 0,3-%list oblikhappelahuse tilgutamist kärjetänavatesse sügisel oktoobri esimestel päevadel. Selleks ajaks on enamus haudmest koorunud, kuid 2010-ndal aastal oli siiski veel suhteliselt palju hauet koorumata. Just nendes peredes, millistele sai suve lõpupoole anda noored emad.

a) tilgutasin 5ml 0.3-%list oblikhappelahust kärjetänavatesse. Kasutasin lahuse valmistamiseks suhteliselt magusat meevett ning lisasin 30g oblikhapet. Segasin kuni sadet enam ei olnud ning filtreerisin lahuse. Kasutades lahuse valmistamisel magusat meevett, lakuvad mesilased kiiremini üksteist puhtaks ning talvekobar moodustub samuti kiiremini.

Teise gruppi kuulus samuti kaks mesilasperet. Ja siin kasutasin varroalesta tõrjeks järgmisi võtteid:

- a.) jälgisin suve jooksul lesehaudme teket ning eemaldas sellest enamuse.
- b.) kevadel kui pere oli juba veidi kasvanud ning õues olid soojad ilmad, piserdasin Austrias toodetud Beevital Hivecleaniga kuuepäevaste vahedega kolmel korral pered üle.
- c.) sügisel tilgutasin 5 ml 3-%list oblikhappelahust kärjetänavatesse.

Võrdluseks kasutasin kolmandas grupis Venemaal toodetud fumisaaniribasiid, mis asetasin kontrolltarrudesse siis kui pered oli talveks koondatud ning alustasin siirupiga söötmist.

- a.) esimesse koondatud peresse asetasin kaks fumisaaniga riba, mis eemaldas kuu aja pärast
- b.) teise koondatud perre asetasin samuti kaks fumisaani riba ja eemaldas need alles kevadel.

Esimesel mail 2010 a. panin kõikidele uuritavatele peredele alla võrguga kaetud põhjad. Võrkude alla omakorda valge vaseliiniga kaetud paberi. Lestade loendus toimus paberilt iga kümne päeva järel. Jagasin selle arvu päevade arvuga ning sain lestade hulga käesoleval päeval. Üks surnud lest peres vastab kaheksajale elusale lestale peres.

Esimene loendus toimus kümnendal mail 2010 aastal.

LESTADE LOENDAMISE ANALÜÜSIST TEHTUD JÄRELDUSED.

1. Kolmeaastastele uurimustöö kogemustele tuginedes saan kinnitada, et ainult ühe preparaadiga (näiteks 30-%lise oblikhappega) varroa ravimine ei ole nii tulemuslik kui seda on kompleksravi. Seda näitab selgelt kontrollperes nr 1 ja kontrollperes nr. 2 loendatud lestade arvukus. Peale võrkpõhjate eemaldamist ning uurimustöö lõpetamist hoidmaks ära perede hävimist suhteliselt suure varroanakkuse tõttu, kasutasin oblikhappeauru lestade hävitamiseks spetsiaalse seadeldisega. Plaanin seda veel korrata oktoobri alul.

2. Kontrollperedes nr. 3 j nr.4, kus 2009-nda aasta sügisel kasutasin oblikhappe 30-%list lahust, on olukord päris hea, kuna sealt olen suve jooksul pidevalt välja lõiganud lesehaueid hävitades sellega hulgaliselt perre imbuvaid lesti ning ka looduslik Beevital Hiveclean on pannud mesilasi lesta endi seljast maha rapsima. Loomulikult on selline mesindamine palju töömahukam ja seda vist võivad lubada endale mesilate omanikud, kus on perede arv väike või hoopis mesinike arv suur. Loomulikult saadakse sellist meetodit kasutades hea kvaliteediga, isegi ehk mahe mesi.

3. Kontrolltarus nr. 5, kus kasutasin 2009-nda aasta sügisel peale perede koondamist Venemaalt pärit fumisaaniribasid ning mis ma kolmekümne päeva pärast eemaldas, polnud olukord ka kiita. Nimelt ei ole selleks ajaks kui raviribad eemaldas veel kogu haue koorunud ja lestad, mis kooruvad koos noorte mesilastega, talvituvad rõõmsalt koos mesilastega ühtlasi neid kahjustades.

4. Kontrollperes nr. 6, kus kasutasin 2009-ndal aasta sügisel ka fumisaaniribasid ning jätsin nad kuni 2010-nda aasta kevadeni tarusse, oli olukord sootuks parem. Alles esimesel juunil leidsin ühe surnud lesta ja üldse oli see pere suhteliselt väikese lestade arvuga kogu suve. Kas sellest teha järeldus, et peaks leiutama loodusliku preparaadi (fumisaan ei ole looduslik), mis kogu talveks jääks peres lesta vastu võitlema või tõesti jätta fumisaani või caboni (olen seda ka caboni puhul varem katsetanud) ribad talveks tarudesse. Üks on aga kindel, et lesta raviks üht ja sama keemilist preparaati aastaid järjest kasutades tekib varroalestal immuunsus.

VARROALEST ON TÕSINE VAENLANE JA TEMA VASTU VÕITLEMIST TULEB ALUSTADA ENNE KUI ON HILJA.

Ikka ei ole veel paljud väikemesinikud aru saanud, miks nende mesilates on kevadel tarud mesilastest tühjd aga talvesööt on alles. Kahlustatakse mesilaste vargust ja mida kõike veel. See on kõige ehtsam varroalesta kahjustus. Põhjus on aga väga lihtne, kas on lestaravi pealt raha kokku hoitud, algajal napib teadmisi või väidetakse, et minu mesilastel sellist elukat seljas ei olnud.

Lestade arvukus kasvab sügiseks ja kes pole suvel osanud seda jälgida kasvõi lesehaudet kontrollides, leiabki sügisel lennulaual ja peredes ukerdamas näritud tiibadega mesilasi. Kui siis ka veel midagi ette ei võeta, pole lootustki, et selline pere kevadeni vastu peab. Talvitumisele minevad mesilased on juba niivõrd kahjustunud, et nad hukuvad juba hilissügisel. Muidugi on kiirem abi jällegi oblihhappega piserdamine või oblihhappeauruga ravimine, samuti nõrkade perede ühendamine sügisel ja kevadel. Suvel tuleks suure lesta kahjustuse korral ka kunstperesid oblihhappega ravida.

Õige on teha oblihhappega piserdamist ka sülemitele, sest nendel ei ole peredes veel haudet ja lestast on võimalik koheselt vabaneda.

Kindlasti on kohustuslik kasutada kummikindaid ja respiraatorit või gaasimaski. Oblihhappe lahuse vesilahuse üledoseerimisel võib kaasneda perede hukkumise oht.

Ravida võib ka sipelghappega. Ravimisel antakse sipelghapet peresse tavaliselt pesakärgede peale (nii 60-65 % lahusega) paigutatud kandurvahendiga. Eesti tarus eemaldatakse mõned kärjevaheliistud, et happe aur pesaruumi pääseks.

Ravimisel tuleb jälgida õhutemperatuuri, kui see on 12-20 kraadi, võib hapet anda kogu päeva jooksul. Kui temperatuur on kõrgem, siis õhtul või hommikul.

Sipelghappe aeglase aurustumise meetodit kasutades suletakse sipelghappega immutatud kiudplaat kilekotti ning paigutatakse tarusse pesaraamide peale, tehes happe aurustumiseks kilesse vastavalt välistemperatuurile kas suuremad või väiksemad avad. Apidea plaat-aurusti kasutamisel saab kätteplaadi nihutamisega avade suurust reguleerida ja happe aurustumist reguleerida. Doseerimisel

immutatakse pakendisse 200-250 ml lahust ja kilesse lõigatakse teatud arv avasid. Ravimisel juulis ja augustis tehakse nõrga pere korral 2-3 ,keskmise korral 4-5 ja tugeva pere korral kuni 7 umbes 1,5 cm läbimõõduga ava. Septembris ravimisel võiks avade arvu kahekordistada. Päevane temperatuur peaks ravimise päeval olema vähemalt 12 kraadi.

Töövõtulepingu PR-6-2.1-7 täitmise aruanne Töö täitja Maire Valtin

VARROALESTADE LANGETISE LUGEMITE TULEMUSED

Kuupäev, millal lesti loendati.	Pere nr. 1 Eelnevatel aastatel varroa raviks kasutatud 30%-list oblikhappe tilgutamist	Pere nr. 2 Eelnevatel aastatel varroa raviks kasutatud 30%-list oblikhappe tilgutamist	Pere nr. 3 Varasematel aastatel kasutatud lesehaudme väljalõikamist, Beevital Hivcleani piserdamist ja 30%-list oblikhapperavi	Pere nr. 4 Varasematel aastatel kasutatud lesehaudme väljalõikamist, Beevital Hivcleani piserdamist ja 30%-list oblikhapperavi	Võrdluspere Varasematel aastatel kasutatud Caboni, 2009-ndal a. kasutatud Fumisani ribasid, mis eemaldati sügisel.	Võrdluspere Varasematel aastatel kasutatud Caboni, 2009-ndal a. kasutatud Fumisani ribasid, mis jäid talveks peresse.
10.05.2010	3	1	0	0	2	0
20.05.2010	3	2	0	0	3	0
01.06.2010	4	2	0	0	6	1
11.06.2010	5	3	0	0	6	1
21.06.2010	6	5	1	0	7	2
01.07.2010	6	7	1	2	9	2
11.07.2010	7	9	3	3	11	2
21.07.2010	9	11	3	3	12	3
31.07.2010	9	10	6	4	12	5
10.08.2010	11	13	6	6	13	5